

Tomas Vidén

Appellationsdomstolen i Atlanta splittrad.

Domstolsmajoriteten vek sig för Bush-administrationens och den exilkubanska högerextremismens politiska tryck.

Den 9 augusti förra året beslöt i enighet appellationsdomstolen i Atlanta att upphäva alla domar mot de fem kubanerna Antonio Guerrero, Fernando González, Gerardo Hernández, Ramón Labañino och René González. De fem, som under 90-talet i Miami, Florida, ingått i ett kubanskt nätverk som bevakat högerextremistiska exilkubanska organisationers planering av sabotage och terrorism mot Kuba och politiska motståndare, arresterades i september 1998 och dömdes efter en rättegång i extremismens högborg Miami i december 2001 till drakoniska fängelsestraff; de avtjänar nu straffen som sammantagna uppgår till fyra livstider och 77 år därtill.

Det var den exilkubanska högerextremismen närstående krafter, som bland andra FBI-chefen i Florida Héctor Pesquera, som drev fram arresteringarna, och grundbulten i åklagarnas åtal kom att bli ”konspiration till spioneri”. De Fem beskrevs både i medierna och i rättsalen av åklagarna som ”spioner”. Men inte på en enda punkt kunde åklagarna anföra anklagelsen att någon enda av De Fem vid något enda tillfälle begått spioneri. Därför valde åklagarna att basera anklagelserna på ”konspiration” i syfte att begå spioneri. En överenskommelse om att någon gång i framtiden begå spioneri förelåg enligt åklagarna.

De Fem och deras försvarsadvokater tillbakavisade energiskt konspirationsåtalen. Inte heller här fanns några bevis. Ingenstans kunde det påvisas att de ”överenskommit” om att tillskansa sig hemliga eller säkerhetsklassade uppgifter – vilket krävs enligt USA:s lagar, om det ska röra sig om spioneri.

Appellationsdomstolen i Atlanta, som behandlad De Fems överklagande, beslöt för ett år sedan att samtliga domar mot De Fem skulle upphävas och att en ny eventuell rättegång måste hållas på annan på annan ort än Miami. Domstolen var enig i detta beslut. I enlighet med praxis hade fallet behandlats av en grupp bestående av tre domare. Domen omfattade 93 textsidor, och flera jurister lovprisade den på grund av grundligheten i argumentationen; också som prejudikat skulle den få betydelse menade kommentatorer.

Åklagarsidans och justitiedepartementets reaktion blev att begära att domstolens samtliga ledamöter – tolv till antalet – på nytt skulle behandla försvarets överklagande, det vill säga ompröva domen om en ny rättegång. Sju av domstolens ledamöter röstade för att tillmötesgå statens begäran.

På dagen ett år efter det att de tre domarna Stanley Birch, Phyllis Kravitch och James Oakes beordrat en ny rättegång kungjordes appellationsdomstolens nya beslut: De Fem beviljas **inte** en ny rättegång. Detta beslut fattades med röstsiffrorna tio mot två. Domen omfattar 120 sidor och 50 av dessa upptas av en reservation mot beslutet; författad av Stanley Birch och understödd av Phyllis Kravitch. (James Oakes hade varit ”utlånad” från appellationsdomstolen i New York, och ingick inte i tolvdomarepanelen.)

Majoritetens talesman, domaren Charles Wilson, har ett förflutet som åklagare och domare i Florida, och är numera stationerad i Tampa i samma av Jeb Bush styrda och exilkubansk högerextremism präglade delstat.

Wilson och majoritetens argumentation går ut på att eftersom rätten i Miami lade ner möda på att se till att juryn kom att bestå av personer som påstod sig vara kapabla att döma rättvist, och eftersom försvaret efter en veckas urvalsprocess förklarade sig tillfredsställt med juryns

sammansättning, så får man utgå ifrån att domen inte var baserad på fördomar eller illvilja. Majoriteten anför också domaren Joan Lenards uppmaningar till jurymedlemmarna att inte läsa tidningsskriverierna om fallet, inte diskutera det utanför rättsalen etc. I mycket är majoritetens text en bugning inför Joan Lenard, rättegångsdomaren i Miami; som efter det att juryn förklarat De Fem skyldiga på samtliga åtalpunkter – sammantaget 23 stycken – utdömde de sanslösa straffen.

Birch står i sin reservation benhårt fast vid slutsatserna i appellationsdomstolens tidigare dom. Enligt honom och Kravitch var Miami i detta fall en omöjlig rättegångsplats. I reservationen skriver Birch:

”I detta fall var en ny rättegång berättigad på grund av den formliga storm som uppstod då svallvågorna från de känslor som genomsyrade samhället, och den omfattande publiciteten före och under rättegången, förenades med åklagarnas otillbörliga anklagande påståenden i rättsalen, och deras inställning till frågan om ändring av plats för rättegången.

Dessutom fanns starka skäl att anta att inte bara negativa ekonomiska konsekvenser skulle kunna drabba jurymedlemmar som förordat frikännande. Här förelåg en risk för våld från en passionerat fientlig samhällssektor med tillgång till skjutvapen och bomber.”

Domare Birch riktar i sin reservation direkt och synnerligen hård kritik mot åklagarsidan för att den enligt honom frångått sin skyldighet att eftersträva sanning och rättvisa:

”Åklagare som representerar Förenta Staterna är förpliktigade att både energiskt företräda staten, och att ’som representerande regeringen vara trogna principen att rättvisa (fairness) skall tillkomma den åtalade. Denna plikt innefattar skyldigheten att avstå från metoder medvetet avsedda att ge upphov till en felaktig dom.”

I reservationens avslutande slutsatser fastslås att:

”... en av våra mest väsentliga friheter utgörs av rätten att få sin sak rättvist prövad i en öppen atmosfär och att på sätt få en rättvis rättegång.

Rättegången i Miami mot De Fem var enligt Birch och Kravitch inte en rättvis rättegång. Reservationen avslutas med att fastslå De Fems rätt till en ny rättegång, och domare Birch gör det med det kärva konstaterandet:

”Vår konstitution kräver inget mindre än detta.”

Domstolsmajoritetens bedrövande, politiskt anpassliga och ytligt argumenterade utslag innebär inte att appellationsprocessen är avslutad. Nu går försvarets överklagande vad gäller åtalpunkterna – konspiration i syfte att begå spioneri etc. – tillbaka till en grupp bestående av tre av appellationsdomstolens domare. Förmodligen kommer det att ta avsevärd tid innan ett utslag kommer. En möjlighet att överklaga till Högsta Domstolen finns också. Försvaret säger sig överväga ett försök denna väg också.

En sak står klar: Den världsomfattande solidariteten med anti-terroristerna Antonio Guerrero, Fernando González, Gerardo Hernández, Ramón Labañino och René González får inte mattas. Den måste intensifieras och breddas och växa i styrka till den dag då de är fria!